

DE NOORD-BRABANDER,

Staats- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTSPRIJS

Voor de Stad ... 12,-
Franco per post ... 14,-

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag)

ADVERTENTIËN

15 oent de regel
behalve 35 oents zegel.

De Arnhemse Courant

EN HET

PLACET.

[Zie No 142.]

In haar nummer van den 6 December heeft de *Arnhemse Courant* geantwoord op de beschuldiging door ons geuit, dat gemelde redactie met hare antecedenten in strijd lag.

Zij ontschuldigt zich, vooreerst daardoor, dat het personeel der redactie veranderd is, en derhalve een verschil van meeningen tusschen de vroegere en latere redactie geene gelegenheid geven kan, om de huidige redactie van strijd met haar zelve te beschuldigen.

Wij kunnen dit toestemmen, wanneer de redactie zelve zich als gewijzigd aankondigt, zoo als de *Arnhemse Courant* thans eerst gedaan heeft. Het was bekend, ja, dat dezelve over een jaar eenige verandering had moeten ondergaan. Maar hoe? Bij gerucht. De nieuwe redactie is in de voetstappen der oude getreden, zonder het publiek te berigten, dat er een nieuw personeel was opgetreden. Zij heeft dus den schijn aangenomen voor hare verantwoording te nemen, wat de vorige geschreven had. -- Althans uit dusdanig oogpunt beschouwen wij de zaak, toen ook de redactie van den *Noord-Brabander* verleden jaar eene verandering ondergaan moest; wij achtten ons toen verplicht, door eene openlegging van beginselen ons tegen dergelijke gevolgtrekking te vrijwaren.

Overigens de tegenstrijdigheid, welke wij opmerkten, bestaat niet slechts in enkele meeningen; zij bestaat tusschen beginselen. De godsdienst-vrijheid beschouwen wij als een der belangrijkste beginselen, welke ter sprake kunnen gebragt worden. Zij is dit vooral in Nederland, dat zijne onafhankelijkheid door den strijd, laten wij liever zeggen, door den opstand tegen het toenmaals wettig gezag, om dat beginsel verkregen heeft.

Naar de gelijke roemt men den tachtigjarige oorlog die tegen de wettige magt gevoerd werd, niet voor de individuele vrijheid van denken, want deze was buiten het bereik der Alba's; maar voor de vrije, onbelemmerde openbare UITOEFENING der Godsdienst-gevoelens. Dien strijd, dien

ationale roem, waarop men boogt, als op de kroon van Nederlands onafhankelijken vrijheidszin. Op dit oogenblik zelf is men door het geheele rijk werkzaam om voor den grondlegger dier vrijheid, Willem I. een standbeeld, zijner waardig, op te rigten; en men is zoozeer met dat plan vooringenomen dat men niet heeft ingezien hoe onwielvoegelijk het is, -- een harder woord willen wij niet bezigen, -- Katholijken daarvoor eene lijst van intekening voor te leggen, heezer zij aan dien strijd, en dus ook aan den grondlegger der protestantsche vrijheid, eene drie honderdjarige zware, bange verdrukking te danken hebben.

Hebben wij dan niet te regt de vraag van Godsdienstvrijheid eene vraag van beginselen, niet van meeningen genoemd? Wij moeten dan ook de redactie der *Arnhemse Courant* toevoegen, nu wel is waar niet meer, dat zij met zich zelve in strijd is; maar dat de latere redactie van de vorige in beginselen verschildt; dat de huidige van beginselen veranderd is. Hare hooggeroemde vrijzinnigheid heeft bij die verandering niet gewonnen.

Indedaad wij nemen niets terug van hetgeen wij in ons 142e. nummer gezegd hebben. De *Arnhemse Courant* moge voorgeven, dat wij verkeerde gevolgen getrokken hebben uit het artikel van 16 Sept. 1840. Zij is het bewijs schuldig gebleven.

In gemeld nummer stelt zij ten beginsel, dat de grenzen waar vrijheid, niet slechts van begrippen, maar van Godsdienst-oefening, ophoudt, zoo duidelijk zijn, dat zij preventieve maatregelen onregtvaardig en dwaas noemt.

Integendeel in haar 229 nummer van dit jaar beweert de nieuwe redactie dat de door de grondwet gewaarborgde vrijheid zich alleen bepaalt bij de individuele begrippen. Dat is dus zooveel als in Rusland, waar een overheerschend autocraat de Katholijken met geweld van wapenen schismatiseert; de vrijheid immers der individuele begrippen is buiten het bereik zijner geweldenaarigen.

Men oordeele dan nu of de nieuwe redactie der *Arnhemse Courant* in vrijzinnigheid is vooruitgegaan!

Maar ook met het in 1840 vooruitgestelde op het placet toe te passen, hebben wij geene verkeerde gevolgen getrokken.

Het laatste gedeelte van dat artikel, » zegt de *Arnhemse Courant*, spreekt » over vrijheid tot het houden van gods- » dienstige vereenigen. Dit is onjuist, het spreekt over godsdienstige vereenigen, ja, maar waarin godsdienst-oefeningen gehouden werden, welke het gouvernement niet verkoos goed te keuren, met andere woorden, welke het gouvernement niet verkoos te placeteeren. Het was tegen de versterking van dusdanige niet geplaceteerde godsdienst-oefeningen, dat de *Arnhemse Courant* in 1840 te veld trok. En moet derhalve dat gedeelte van gemeld artikel op het placet niet toepasselijk zijn?

Al het overige wat de *Arnhemse Courant* ter verdediging van het placet aanvoert is in onze vorige nummers; maar vooral in het nummer der *C. N. Stemmen*, waarin de *Vlissinger Courant* bondig te regt wordt gewezen, bestreden geworden. Wij zouden ons kunnen bepalen, de *Arnhemse Courant* daarnaar te verwijzen. Wij vermeenen evenwel nog het volgende bijzonder aan hare aandacht te mogen aanbevelen.

Wij hebben meermalen gezegd, dat censuur en placet synoniem zijn. Wij herhalen het nogmaals, en voegen er bij, dat al datgene wat de *Arnhemse Courant* ten voordeele van het placet zegt, evenzeer voor eene censuur op de drukpers pleit. Zij overwege hare eigene bewoordingen, en zij zal het met ons instemmen. -- Wil zij eene censuur op de drukpers? Immers Neen! Welnu, dan bewijst zij te veel, dat is zij bewijst niets. -- Mogt zij zich met eene censuur op de drukpers kunnen vereenigen? ... -- Dan hebben wij niets meer te zeggen, dan dat er een licht in Nederland is uitgegaan.

DE STAATSRaad, GOUVERNEUR van Provincie NOORD-BRABAND, maakt, bij deze bekend, dat, uithoofde van de zeer belangrijke en onuitstelbare vernieuwingen en herstellingen aan de ophaalbrug over de Zuid-Willemsvaart No. 9, A. te Helmond, de passage met voer- en rijtuigen, van en naar den 19 dezer tot en met den 16 Januarij des volgende jaars, zal gestremd wezen; zullende de voertuigen even beneden voora brug worden overgeset, of anders van de brug over sluis N. 8, even boven Helmond, kunnen gebruik maken.

's Hertogenbosch, den 13 December 1842.

De Staatsraad, Gouverneur van

A. J. BORRET.

TURKIJE

De laatste tijdingen uit Konstantinopel zijn gedatcerd van den 27. November laatstleden. Wij vernemen, dat de Heer de Boutenijeff, buitengewoon gezant van Z. M. den Keizer van Rusland zich den 24 naar het Keizerlijk paleis van Béchiktache begeven had, waar hij door den Sultan, Adul Medjid tot een bijzonder gehoor werd toegelaten. Bij dit gehoor heeft de Russische gezant eenen eigenhandigen brief van zijnen soeverein aan zijne Hoogheid overhandigd, dien hij den 2 derzelfde maand door eenen buitengewonen koerier ontvangen had, en welke, naar men verzekert, op de laatste gebeurtenissen, die in Servie hebben plaats gehad, betrekking heeft. Ten gevolge van dit gehoor, waarbij H. H. E. E. Riza Pacha, muischir van het Paleis, Sarim Effendi, minister van buitenlandsche zaken en Fuad Effendi, eerste provisooncele tolk van den divan, tegenwoordig waren, is er eene buitengewone vergadering belegd aan het kabinet van de Verheven-Porte.

DUITSCHLAND

Den 8 dezer maand heeft te Munchen het feest der ridders van de orde van St. George met de gebruikelijke plegtigheden plaats gehad. Bij deze gelegenheid is in de Hofkapel eene plegtige dienst gecelebreerd waarbij de ridders, commandeurs en groot-commandeurs der orde, de Prinsen Leopold en Karel van Beijeren, als groot-priors, in groot kostuum, en eindelijk Z. M. de Koning als groot meester der orde in het oud-kostuum van ridder, tegenwoordig waren.

Mgr. de Bisschop van Eichstaedt en Coadjutor van het Aartsbisdom van Munchen, graaf van Reissach, en Maximiliaan Eskinger, graaf van Scinsheim, zijn gedurende de dienst tot ridders benoemd; Mgr. van Reissach is terzelfder gelegenheid, tot de waardigheid van groot-commandeur van gratie en bisschop der orde verkozen.

ENGELAND.

Het schijnt zeker dat de Heer Daniel O'Connell besloten heeft zijnen staatkundigen loopbaan te verlaten, en het overige zijns levens in rust in een klooster te eindigen. [Atlas.]

SPANJE

De periodieke pers van Madrid, van 8 December, gaat met eene groote gestrengheid de gouvernementale maatregelen na, waarvan Barcelona het voorwerp is geweest. Het is onmogelijk om zich thans met iets anders, dan met het lot dezer groote stad bezig te houden. Vreemde geruchten zijn in omloop: men spreekt van ministerieele veranderingen, van afzetting van hooge militaire overheden. Het is klaarblijkelijk dat men niets weet, maar de ongerustheid is overal groot.

-- De spaansche bladen laten zich zeer uit tegen de droevige gebeurtenissen, welke de ten onderbrenging van Barcelona hebben gekenmerkt. Zie hier onderanderen, wat de *Heraldo* er van zegt:

-- Barcelona is verwoest; alzoo begrijpt de man die Spanje beheerscht de hooge en vaderlijke bedieningen van het Koningschap. De natie zal van woede beven, of zij zou de laatste der natien zijn; zij moet het, als zij aan haar hoofd eenen regent ziet, die zich met eene verschrikkelijke slagting inlaat; een regent die behagen schept in de tranen en den moord der burgers, die hij moet beschermen; een regent die voorzit bij een verschrikkelijk bombardement. De hertog der Overwinning is rimpzalig geweest voor zijne vrienden. Leon en O'Donnell hebben hem meer dan eene overwinning bezorgd; de eene is op het schavot omgebracht, en de andere is verbannen. Bilbao en Barcelona hebben hem roem en magt verschaft; de eene werd door de proconsuls van den Hertog mishandeld, en de andere treedt de Hertog als een veroornd overwinnaar binnen; die stad, waarin hij twee jaren geleden, de hulp van het volk kwam afbedelen.

-- De *Phocéen* in den nacht van den 10 op den 11 te Marseille aangekomen, heeft tijdingen uit Barcelona medegebragt tot den 9. Ziehier hoe

wij dezelve in de dagbladen van Marseille vermeld vinden: -- Het stadhuis, het hospitaal, en een zestigtal huizen zijn geheel en al door het bombardement vernield. Men telt honderd doden. Zurbato wandelt rustig door de stad, hij heeft reeds bij de 500 opstandelingen in hechtenis doen nemen. Bergisteren heeft hij eenen kapitein der linie, die tot de opstandelingen was overgegaan, doen fusilleren. Elken dag hebben nieuwe executien plaats. Zeker besluit behelst dat alle inwoners die na verloop van drie dagen niet bijnen de stad zijn teruggekeerd, gefusilleerd zullen worden. De terugkomst der inwoners geschiedt spoedig. Alle franschen die zich op de oorlogschepen hadden ingescheept, hebben dezelve verlaten.

FRANKRIJK

PARIJS 15 December. De Hertog van Nemours heeft heden op het veld van Mars eene revue gehouden over vier regimenten van het garnizoen van Parijs. Z. K. H. is door de troepen met de herhaalde kreten van *Leve de Hertog van Nemours* ontvangen geworden!

-- Honderd gedeputeerden zijn reeds te Parijs aangekomen. Men zegt dat er in de aanstaande week twee bijeenkomsten zullen plaats hebben, de eene van het linker centrum bij den Heer Ganneron, onder het voorzitterschap van den Heer Thiers en de andere van de linker zijde welke zal plaats hebben bij den Heer Odilon Barrot.

De Heer Billault, bij de laatste verkiezingen door het derde collegie der Seine en door het collegie van Ancenis benoemd, heeft aan den minister van binnenlandsche zaken eenen brief geschreven, dat hij voor Ancenis optreden zou. Het 3e collegie van Parijs zal dus in de eerste helft der maand Januarij bijeengeroepen worden, om eenen gedeputeerde te verkiezen.

-- De Parijsche dagbladen melden een ongelukkig toeval ten gevolge eener onverschillige grap. Een student in de medicijnen welke alle middelen had uitgeput, om zijnen vader geld te ontfutselen, ging eenen zijner vrienden te rade. Deze sloeg hem voor een testament te schrijven, waarin hij dezen zijnen vriend exécuteur testamentair benoemde. Deze zou het testament met het bericht zijns sterven opzenden aan den vader, en daarbij eene rekening voegen van begrafenis-kosten. Zulks had plaats. Maar hetgeen waarschijnlijk, zoo niet zeker was, doch waaraan men niet gedacht had, gebeurde. De vader spoedde zich naar Parijs, vloog naar de woonplaats zins zoons, en vond dezen daár in bloeienden staat van gezondheid.

Op het zien zijns zoons, dien hij overleden waande, was de ontsteltenis des ongelukkigen vaders zoo groot, dat hij geen woord kon spreken; hij verbleekte, het bloed drong terug naar het hart; hij wankelde, viel, en stierf. De twee vrienden gaven hem vruchteloos alle geneeskundige hulp; de ongelukkige was niet meer.

Drie dagen geleden zag men een jong mensch met de levendigste teekenen van wanhoop, eene prachtige lijkstatie volgen. Het was de jonge student, die zijnen vader ter begraafplaats begeleidde.

NEDERLANDEN.

-- 's HERTOGENBOSCH 18 Dec. De Cath. Nederl. Stemmen van gisteren geven eenen brief te lezen van eenen pastoor uit Zwitserland, den Eerw. Heer Steins van Oberbuchsinen in het kanton Solothurn, waarin hij h. wijwater als een bewijs aanhaalt voor de waarheid der Katholieke religie en kerk. Tot dit bewijs heeft gelegenheid gegeven, dat het wijwater door een protestant gedurende verscheidene jaren bewaard, *suiver, helder en zonder smaak* is gebleven. Daaruit leidde, en te regt de 80-jarige protestant af, dat de zegen, die over het water gesproken was, de zegen van de ware kerk moest zijn; te meer daar hij bij ondervinding wist, dat de zegen zijner predikanten over water uitgesproken, niets afdeed, om het water voor bederf te vrijwaren.

-- De *Volkstriend* vermeldt, dat deszelfs Uitgever voor de arrondissement's regtbank is gedagvaard, ter oorzake van een paar artikelen, voor

komende in hare 86ste en 87ste nummers, ten opschrift hebbende: *Vlugtige beschouwing over het adres van antwoord der quasi-troonrede.*

-- 's GRAVENHAGE 15 December. Men wij weten dat de plegtige opening van de te Delft gevestigde Koninklijke Akademie woensdag den 4 Januarij 1843 zal plaats hebben, en dat die plegtigheid onderanderen zal worden vererd met de hooge tegenwoordigheid van Z. M. den Koning en van den beschermheer dezer inrigting, Z. K. H. den Prins van Oranje.

-- Men verzekert, dat in de volgende week, de ontwerpen van wet, minakende de staatsbegroting voor de jaren 1844 en 1845, aan de Tweede Kamer zullen worden aangeboden. Men verneemt dat die voordragten van wet niet dadelijk het onderwerp van de overwegingen der Kamer in de Afdeelingen zullen uitmaken, maar dat dit eerst geschieden zal bij de hervatting van de werkzaamheden na de kermissie- en nieuwjaar-vacantie.

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van gisteren is ingekomen het ontwerp van wet, houdende eene nadere tijdsbepaling voor de wettelijk verbindende kracht van het tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken. In hare zitting van heden heeft de Kamer dat ontwerp aangenomen. Voorts is bij haar ingekomen het ontwerp van wet bepalende de verandering van art. 12 der wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie. Dat ontwerp is ter overweging aan de Afdeelingen verzonden.

-- De Minister van Financien heeft ter algemeene kennis gebracht, dat het bedrag der uitgegeven schatkistbiljetten op den 1 dezer bedroeg f 5,981,100, en dat onder dit bedrag de volgende schatkistbiljetten begrepen waren, welke door de houders verzuimd zijn een jaar na hunne uitgifte te ontvangen en waarop dus bij de eventuele aanbieding tot aflossing ten kantore van den agent van het ministerie van finantien te Amsterdam, niet meer dan twaalf maanden renten kunnen betaald worden, te weten: uit de creatie van 1 mei 1841, no. 1502, groot f 100; uit de creatie van 1 november 1841, no. 1308 en 1309, ieder groot f 1000, en no. 40 a 44, 47 a 50, 129 a 130 en 133 a 138, ieder groot f 100.

Tweede kamer der Staten Generaal

Zitting van Donderdag, den 15 December.

Opening ten half twaalf ure.

Lezing en goedkeuring der notulen van de voorgisteren gehoudene zitting.

Een verzoekschrift van de Greuve, voormalig kapitein der artillerie, die van de kamer vergunning vraagt om den directeur-generaal van Oorlog voor den Hoogen Raad te mogen vervolgen, is aan de commissie voor de petition vertonden.

Deze heeft, bij monde der Heeren Boreel en Henpo verslag gedaan op drie in hare handen gestelde stukken, als:

1°. Van de Heeren Jordens, van Løghem en 14 anderen, allen [tehalve twee] leden der Provinciale Staten van Overijssel, verlangende dat geen burgemeester ten platten lande kiesbaar zij als lid der Provinciale Staten, in het district waartoe hij behoort;

2°. Van Camerlingk, gepensioneerd officier, onderwijzer nabij Harderwijk, een plan tot vermindering der staatschuld indienende;

En 3°. Van Groeb en 19 andere Verulieden in Zuid-Holland, tegen den accijns op de turf.

Al deze stukken werden ter griffie gedeponneerd waarna de Kamer in comité-generaal is overgegaan.

Men verneemt dat in het comité-generaal van heden het voorstel van den Heer Schooneveld, betrekkelijk de wijziging van art. 91 en 93 van het Reglement van Orde met een geringe meerderheid is aangenomen.

Zitting met gesloten deuren van Donderdag den 15 December 1842.

De beradslagingen worden geopend over het voorstel van den Heer Schooneveld, strekkende tot wijziging der artikelen 91 en 93 van het reglement van orde der Kamer, waarbij bepaald

werd, dat over de adressen aan den Koning in comité-generaal zal worden beradslaagd.

De Heer van Heeckeren spreekt tegen het voorstel en beroept zich daartoe hoofdzakelijk op den beperkten zin van art. 109 der grondwet, dewijl alleen die zaken voor openbare behandeling geschikt zijn, waarbij het publiek wezenlijk belang heeft, gelijk wetten. Hij noemt het voorstel *ontijdig*, daar het Regt. van Orde slechts sedert 4 maanden in verking is.

De Heer Snock Hurgronje zegt, dat het voorstel eene verkeerde strekking heeft. Men beschouwt art. 91 en 93 verkeerd, want men miskent het verband van die artikelen met art. 58 2de alinea. Hij beweert, dat nooit over eenig adres in het openbaar moet worden geraadpleegd.

De Heer van Golstein verdedigt het voorstel in het breede. Hij wederlegt het gevoelen van hen, die uit de plaatsing van art. 109 en de afdeeling over de wetgevende magt redeneren tot de beperkte uitlegging van hetzelfde, door dat evenzeer over de begrotingswetten in de openbare vergadering wordt beradslaagd.

De Heer van Dam van Isselt heeft mede het voorstel verdedigd, waarop de Heer Schooneveld eindelijk in het breede zijne denkbeelden hieromtrent heeft ontwikkeld, ten betooge, dat de strekking van art. 109 der Grondw., was zoo algemeen mogelijk, en er geene uitzonderingen op mogten worden toegelaten.

In hoofdelijke omvraag gebragt, is het voorstel aangenomen met eene meerderheid van 26 tegen 23 stemmen.

's GRAVENHAGE den 16 december.

De Centrale Afdeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft heden morgen ten tien ure een bijeenkomst gehouden, over het ontwerp van wet betrekkelijk het tractaat. Gisteren avond is zij over het ontwerp van het tweede boek van het wetboek van strafregt vergaderd geweest.

— De Hooge Raad der Nederlanden, Kamer van Burgerlijke Zaken, heeft op gisteren uitspraak gedaan in de zaak van den Arnhemschen Courantier, den Heer C. A. Thieme, als requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arrondissements regtbank te Arnhem, in zake het bestuur der registratie in de provincie Gelderland.

Het gold hier, gelijk men zich zal herinneren, de vraag over de juiste beteekenis en bedoeling der woorden: *pour excéder cinq décimètres d'excedant*, voorkomende in de Fransche wet op het zegel der dagbladen van 13 Vend. 6de jaar. De Arrondissements regtbank te Arnhem heeft beslist, dat soodra het vaste regt, bij die wet bepaald, was overschreden, — zelfs dan, wanneer die overschrijding geen 5 decimètres te boven ging, — een verhoogd regt naar gelang der bij die wet omschrevene classificatie behoorde te worden voldaan.

De Hooge Raad echter heeft zich bij het op gisteren uitgesproken arrest met dit gevoelen niet vereenigd, onder anderen, op grond, dat bij de wet geene verhooging wordt gevorderd voor ieder *excedant*, maar alleen voor ieder 5 palmen *excedant*, hetgeen ten deze de bedoeling van den wetgever buiten eenigen twijfel deed kennen.

Op dien groot heeft de Hooge Raad vernietigd het vonnis van de Arrondissements regtbank te Arnhem en het Rijk der Nederlanden veroordeeld tot de nitbetaling aan den requirant eener somma van circa f 1800 met de kosten en renten.

[Nederl. Nieuwsbl.]

Mengelwerk.

Eenen geruimen tijd geleden had een vrede- en waarheidminnend blad, de verdraagzame bezorgdheid het gevaar aan te duiden, dat van den kant eens Katholijken-klokkengelui ontstaan kan. Wij waren toen lichtzinnig genoeg daarmede te schertsen; wij zagen in onze onnoozelheid dat gevaar niet in. Wij werden dan ook niet weinig in onze gerustheid gestoord, toen wij *les pèlerinages en Suisse* van Louis Veillot lezende, daarin een verhaal ontspootten, hetwelk ons zonneklaar bewees, dat gemeld gevaar niet ingebeeld was.

Indedaad een klokkengelui had in Zwitserland niet slechts tot onverdraagzaamheid, tot vijandige zamenscholingen, maar zelfs tot eene formeels belegering geleidt. Wij achten ons derhalve verplicht, om het betoog over het aangeduid gevaar te staven, dat verhaal hier af te schrijven.

DE PROTESTANTEN

de Katholijke klokken.

Ziehier eene daadzaak welke ons moeilijk valt ten einde toe ernstig te verhalen; zij heeft toch hare waarde, en ligt een gedeelte van den sluier op, waaronder men de waarheid verbergen wil. Het is eene episode van den strijd, welke zich dagelijks tusschen de Katholijken en de protestanten vernieuwt.

Laatstelijk sterft een protestant te E..., eene kleine stad wier inwoners voor het meest Katholijk zijn; maar op eene flauwhartige wijze, welke aan onverschilligheid grenst. De protestanten in tegendeel behouden er dien scherpen wil van overheersching en bemagtiging, welke zich over al doet zien, waar zij zich sterk gevoelen; daarenboven zoeken zij de nietigste voorwendzelen op, welke hun gelegenheid geven kunnen, om over onverdraagzaamheid te schreeuwen; om even zoo hun gedrag te regtvaardigen, daar waar zij geheel en al meester zijn. Dit sterfgeval schoen hun eene schoone gelegenheid om een aardigheids aanstoot te veroorzaken, en aanstonds waren zij dan ook bereid de klokken ter eere van den afgestorvenen te gaan luiden. Niet omdat zij er eenig godsdienstig denkbeeld aan hechten, want de klokken zijn uit de protestantsche tempels gebannen. (* Wat den dooden aangaat, deze had meermalen gedurende zijn leven met hen over de Katholijke bijgeloovigheden den spot gedreven. Zij wilden slechts de geestelijkheid door eenen zegepraal vernederen; aan allen bewijzen, dat zij zelfs ten hunnent niet meester was; en bij aldien zij weer stand bood, op nieuw uitvaren over de domme beschuldiging van onverdraagzaamheid. Zij handelden hierin gelijk die zoogenaamde tolerantanten van ons land (Frankrijk), die met geweld de lijken van zulke personen in de kerk invoeren, die men zoude hebben moeten betalen om er hen gedurende hun leven te doen binnen gaan.

Maar de zamenzweerders hadden hun plan niet zoo kunnen verbergen, of er kwam ten minste iets daarvan ter oore van zekeren kanunnik der domkerk, die gewoonlijk zeer onverschrokken was, en zulks bijzonderlijk dien dag liet blijken.

Zij begeven zich in goede orde naar de kerk statig en stilzwijgend, gelijk de medegezellen van den *Cid*. De kerk is open, geen hinderpaal, zij gaan binnen, zij steken de handen uit om de koorden te vatten..... maar deze wijken langzaam en klimmen op naar het gewelf. Er was klaarblijkelijk bezetting op den toren. Men had zich evenwel niet zoo ver gewaagd, om terug te wijken. Om te leure gestelde klokkeluiders besloten dus de vragende tonnen te bereiken. Andere verlegenheid, de enge trap des klokkentoren werd bewaakt door twee boeren, beide Katholijk, en van die boeren en die Katholijken, die niet schertsen. Zij staan daar, zeer vreedzaam; maar gewapend met een bijl, dat aan de zaak al aanstonds een zeer ernstig aanzien geeft. De klokkeluiders nemen hunne welsprekendheid te baat, en ziedaar de boeren met redetwisten bestormd. Zij beantwoordden die weinig en bewegen zich nog minder, toen eensklaps eene stem afstafte van de plaats, waar de klokken rustig den uitslag der onderhandeling afwachten. Het was de stem van dien kanunnik, waarvan wij reeds gesproken hebben. Hij had post gevat, bij de klokken, met het voornemen hen het luiden te beletten al moest hij ook zijn ligchaam tusschen het bronzen kleed en den ijzeren kiepel wagen.

Dit alles bewees wel ter dege het misdrijf van onverdraagzaamheid.

(*) Deze opmerking met hier ten daar nog eene enkele, is te n minste voor Nederland onjuist.

IJverzuchtig naar eenen anderen uitslag, brengen de Protestanten hunne zaak voor den man die het bestuur vertegenwoordigt, welke met al het vernuft, dat in vele plaatsen de volks-regering kenschetst, een krachtig bevel uitschrijft, om dadelijk de klokken te luiden. Nu daachten zij den vogel af te hebben. «Lees mijnheer de Kanunnik, en zeg ons wat gij er van denkt.» — «Ik denk, antwoordde hij, dat het burgerlijk gezag in deze zaak niets te maken heeft, dat het eenig regt des bestuurs is, de regten der Kerk te beschermen, en dat de klokken niet luiden zullen.»

Dit alles had niet kunnen plaats hebben zondet gerucht te maken. Men bemoeide er zich in de Stad mede, en er begonnen zich zamenscholingen in de Kerk te vormen. De Kanunnik verliet zijnen post niet, en de Protestanten zochten eenig middel krachtig genoeg om hem te overtuigen, toen hun toevallig eene ondersteuning te beurt viel, waarop zij niet gerekend hadden. Het waren officieren in dienst van eene der naburige kantons, die in de nabijheid van E... gelegerd, bij geval eene wandeling derwaarts gemaakt hadden. Ook deze waren Protestant, en kozen de partij hunner geloofs-genoten. Zonder te bedenken hoezeer hun gedrag onwettig, onvoegzaam, en erger nog was, en zeker zijnde straffeloos te kunnen handelen, durfden zij hunne bedreigingsvoegen, bij die welke de vijandelijke groepen uitroeden; die versterking verdubbelde de stoutheid van allen. Middellaren plaatsten zich tusschen beide, maar de voorwaarde was altijd, dat men luiden zou, en de Kanunnik, hoerzoer men ook rond beneden om hem razen mocht, wilde daar niet van hooren. — «Wij zullen protesteeren, zeiden ook eenigen zijner collega's, die voor ongelukken vreezen. — En wat doe ik anders? antwoordde hij. Gij weet wat er van protestatiën op papier komt, maar ik verzeker u, dat zij over deze niet zullen heen glijden; ik zou er mij liever bij laten dooden. «Zij stonden met hem in: verscheidene hunner versterkten zelfs het kleine garnizoen van den toren met het besluit van te zegevieren of te sterven. De opschudding vermeerdorde intusschen, en werd zichtbaar onrustiger. De openbare magt, die zoo het scheen, er zich niet sterk aan gelegen liet liggen, om haar gegeven bevel ten uitvoer te doen leggen, zond *parlementaires* naar den toren; en raadde eene capitulatie aan. De Kanunnik antwoordde, dat de Kerk martelaren gehad had voor al hare leerstellingen, alle hare mysteriën, en dat zij, zoo het dan moest zijn, ook martelaren voor het gebruik harer klokken, het minste harer regten zou hebben. De protestanten begonnen te zien, dat het geschreeuw van het grauw en de schoone degens hunner bondgenooten te kort schoten; en toch wilden; zij den koop niet opgeven. De gramschap voegde zich bij de habstarrigheid.

Vele lieden stonden op het plein; de pastoor kwam er ook. Hij is een eerbiedwaardig en hooggeacht man. Bij gebrek van beter, begonnen eenige ellendelingen, die tegen den klokkentoren blaften, denzelfden te beledigen; de overige duldden zulks, maar niemand verdroeg het rustiger, dan hij zelf. Des noods kon hij de Katholijken te hulp roepen; en ondanks hunne laauwheid zouden weinigen doof aan die stem gebleven, en de geraasmakers weldra uiteengegagen zijn geworden. Hij zweeg. Slechts toen het uur der vespers sloeg, dewijl hij alleen van het kapittel daar was, zeide hij tot de menigte: »mijne vrienden wij kunnen van dang de vespers niet bidden, gelijk gij niet. Maar wij gaan een *miserere* voor dat volk zingen, omdat men het protestant wil maken.» En dadelijk hief hij den *miserere* aan; de Katholijken opgewekt door eene wonderlijke zielbeweging, volgden hem met eene ontroering, welke het geraas deed eindigen; en de geheele psalm werd op het plein, in bijwezen van den opleop, en te midden van de diepste stilte gezongen.

Het scheen aanstonds dat de zaken eenen anderen keer hadden genomen. De Katholijken zetten minder geduldige oogen open; de protestanten

schenen meer naar goede redenen te hooren. De vreemde officieren, die op het punt stonden van belagchelijk te worden, trokken af, openlijk bekenpende, dat zij hunne geloofsgenooten hadden willen ondersteunen; maar dat zij eigenlijk niet goweten hadden, waarvan er sprake was, en dat hun aan den overledenen zoo min als aan de klokken voltrekt niets gelegen was. Van toen af veranderde bedreiging in scherts. De kanunnik was tegen de spotters bestemd, gelijk hij het tegen de amaadredenen geweest was. Eindelijk den strijd moede, ging men er toe over, het lijk ter aarde te bestellen zonder klokkengelui, en de Kanunnik kon afkomen: de bestormers hadden, na den toren 36 uren belegerd te hebben, den aftogt gelblazen met al de oneer van den oorlog.

LITHOCHROMIE.

Wij zijn in de gelegenheid gesteld geweest eenige modellen te zien van Kerk-schilderijen Lithochromisch naar origineele stukken vervaardigd. De Heer L. Bidos te Rotterdam bezit het eenige Depôt dier kunstplaten in Nederland, en heeft daarvan eenige proeven ter bezigtiging gesteld, uiterlijk tot aanstaanden Zaterdag bij den Heer D. A. A. DE ROOY uitgever dezer Courant. Wij hebben dezelve met genoegen gezien. Een Ecce Homo en Maria Magdalena beide naar Guido Reni, en eene Statie van het H. Lijden trokken bijzonder onze aandacht. Zij onderscheiden zich gelijk al de steen-kleur-platen dezer nieuwe uitvinding door juistheid van teekening en helderheid van kleuren. Zij geven volkomen den schijn van met het penseel bewerkte schilderstukken te wezen. Daar zij in olie verwen op doek afgetrokken, genomen zijn naar origineele stukken der groote meesters, vereenigen zij in zich die voorwaarden, welke hun aanbevelenswaardig moeten doen zijn, dezelve schijnen schoon, duurzaam en goedkoop.

En wij durven daarom dan ook de aandacht der heeren geestelijken hierop vestigen. De Heer L. Bidos is in staat gesteld dergelijke stukken van allerlei grootte te leveren. Op den Catalogus welke wij voor ons hebben liggen, komen schilderijen voor van 9 voet hoog en 6 voet breed tot 12 duim hoog, en 9 duim breed.

ADVERTENTIEN.

Heden verkocht van eene welgeschapene DOCHTER JENNY HARTVELD geliefde Echgenoot van

S. JACOBI BENJAMIN.

's Bosch, 17 December 1842.

Na eene echtvereeniging van ruim dertig jaren overleef heden tot mijne en mijner kinderen bittere droefheid mijn geliefde echtgenoot, JOANNE S DU PONT in den ouderdom van bijna 63 jaren, na voorzien te zijn geweest van de HH. Sacramenten onzer moeder de H. Kerk.

's BOSCH,

den 13 December 1842.

JOANNA DU PONT.
geb. WANSINK.

TE KOOP.

Eene groote Kwantiteit OUDE-STEENEN, liggende binnen 's Bosch nabij de Grootte Hekel aan Stads Dieze. Te bevragen bij den Heer KOKS Leydekker in de Pijperstraat.

Bij N. VERMEULEN, Boekhandelaar te Arnhem, wordt uitgegeven: VARIATIEN OP EEN AFGESLETEN, DOCH IMMER BELANGRIJK THEMA, OF ANTWOORD OP HET WEDERWOORD, BETREFFENDE 'HET WOORD OVER KERKEN Kerkherforming'. Prijs 25 Cts. Dit stukje, hetwelk geregeld zal worden voortgezet, wordt niet in commissie verzonden, maar moet voor rekening ontboden worden.

Uit de hand te Koop.

Een weldoortimmerd zoo voor Affaire als Renteniens geschikt HUIS, gelegen aan de Steenstraat nabij de R. K. Kerk, voorzien van twee mooie groote BENEDEKAMERS voor aan de Straat, benevens ACHTERKAMERS, KEUKEN, KAMERS, KELLER, grooten ZOLDER, PAK- en WASCHHUIS, en daaraan gelegene twee kleine HURHUIZEN, ruime PLAAST en schoonen TUIN; te bevragen bij den Eigenaar A. VAN ROIJ te Bosmeer Brieven franco.

Bij J. T. SOMMER Boekh. te Almelo, is van de Pers gekomen en alom verzonden, en is mede verkrijgbaar gesteld bij den Heer C. J. BORLEFFS te Amsterdam en bij den Uitgever dezer:

1. A. DORLE, GORNAIJ of de MARTELAAR, van Tong-King, Eene ware Geschiedenis uit open tijd. Naar het Hoogduitsch door J. J. JANSSEN, R. K. Pastoor te Almelo. Kerkelijk Goedgekeurd. f 0,70.
2. A. M. VEILICH, Onverdichte VERHALEN voor de Jeugd. Een Leesboek voor de Scholen. f 0,30.

Op eene latrijke BORS SCHOOL, in de Provincie Overijssel wordt ten spoedigste gevraagd, een ONDERMEESTER liefst van den Derden Rang, belijdende de Roomsche-Katholieke Godsdienst, en in Staat de Fransche en Hoogduitsche Talen te Onderwijzen, adres in Persoon of met Franco Brieven, bij J. T. SOMMER Boekh. te Almelo.

De Notaris MOLHUYZEN te Vught zal aldaar Verkoopen op Woensdag den 28 December 1842 voor den Heer DE POOTER c. s. op de Hoeve bij W. VAN HAL en in den Ooyevaaranest. Eene groote Partij SCHAARHOUT.

Op Donderdag den 29 December op Bergenshuizen voor den Heer W. TRET een groote Partij SCHAARHOUT, DRAAGHOUT en Zware EYKEN BOOMEN, geschikt voor MOLEN, KUYP en TIMMERHOUT.

Op Vrijdag den 30 December op Hanswijk-Akker en Piacenzij voor Jonkheer A. MARTINI van Geffen, Een Partij Zware KANADAS, MASTBOOMEN geschikt voor TIMMERHOUT en allen Gerief. Voorts SCHAARHOUT, TAKKEBOSSCHEN en KNUYSTEN.

Op Maandag den 2 Januarij 1843 op Voorburg voor den Heer J. DIEPEN en W. VAN LEEUWEN. 40 Koopen Zwaar SCHAARHOUT, op Voorburg, daarna een Partij SCHAARHOUT in het Bosch aan de Hoogstraat.

Te beginnen des morgens om 10 ure.

NEDERLANDSCH BEGRAFENISFONDS

TOT

NUT VAN 'T ALGEMEEN.

De Ondergeteekende acht zich verplicht zijne te vredenheid te betuigen aan de Directie van het NEDERLANDSCH BEGRAFENIS-FONDS tot Nut van 't Algemeen, gevestigd te Rotterdam, onder Directie van de Heeren J. T. MOORMANS en M. W. LAURENTIUS, waarvan het Agentschap hier ter Stede is geplaatst; welk Fonds hem voor eene, gedurende weinige maanden geringe wekelijkse bijdrage in staat heeft gesteld door eene spoedige en prompte uitbetaling eener som van f 50-50 in de BEGRAFENIS-KOSTEN zijner diepbetreurende Echtgenoot te kunnen voorzien, zonder daarvoor eigen Fondsen te behoeven.

Hoe aanprijzenswaardig deze zoo nuttige en min kostbare inrigting zij, behoeft niet te worden beslist, daar het bewezen is, dat reeds meerder Leden aints de invoering in deze Provincie het genot daarvan hebben ondervonden waar om hij dan ook niet kan nalaten de deelneming in hetzelfde een ider aan te bevelen.

's Bosch, 14 December 1842.

HENDRIKUS RAAIJMAKERS.

Iemand genegen zijnde, om beste oude EST-PLAVUIZEN te koopen, groot in het vierkant 12 oude duimen, voor eenen civielen prijs, kan zich adresseren bij W. VAN LIEMPT, Mr. Metselaar te Bostel.

JOHANNES FRANCISCUS SCHEERHALS, Notaris in het Arrondissement 's Bosch, gevestigd te Uden, zal op Donderdag den 29 December 1842 des avonds om 5 ure, ten Herberge van de Wed. J. P. SCHOENMAKERS te Uden, provisioneel Opveilen en Verkoopen:

1. Koop. Een Vijfde in een Perceel Uiterwaards HOOILAND, gelegen onder de Jurisdictie Grave aan de Rivier de Maas, groot voor het geheel 2 Bunders, 36 Roeden, 40 El; Sectie A. 64 genaamd de hooge Weyt.
2. Koop. Een Perceel Uiterwaards HOOILAND, gelegen te Linden, genaamd de Maas, groot 2 Bunders, 23 Roeden, 70 El; Sectie A. 37.

De Kooper van dezen Koop, kan den verkiezende f 2000,00 als Eerste Hypotheek ten Interesse ad 5 pCt. op dit Perceel gevestigd laten.

Aautevaarden bij de betating der Kooppenningen.
ZEGT HET VOORT.

Ingevolge magtiging van Z. M. den Koning en autorisatie van Hun Edel Groot Achtbare Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, zal het Gemeente Bestuur van St. Michiels-Gestel, onder nadere approbatie van Welgen. H. H. Gedeputeerde Staten, publiek Verkoopen:

De HEIDE, genaamd de Theder Heide, gelegen te St. Michiels-Gestel, zoo als dezelve is afgemeten en afgebakend in 63 Perceelen, te zamen groot 119 Bunders, 86 Roeden en 10 Ellen.

Konditien en Voorwaarden, mitsgaders Plan of Kaart zullen dagelijks (except Zon en Feestdagen) ter inzage liggen, ten Raadhuijs te St. Michiels-Gestel voornoemd, waarook de vereischte informatie zullen worden gegeven.

De Verkoop zal geschieden ten Raadhuijs van St. Michiels-Gestel, op Dingsdag den 3 Januarij 1843 des middags ten 1 ure, Provisioneel en Dingsdag den 17 Januarij 1843 tenzelfder uur en plaats Definitief.

Het Gemeente Bestuur voornoemd.
J. A. VAN GRIENSVEN, Vt.
Ter ordonnantie van hetzelfde
R. PEETERS, Secretaris.

TE KOOP.

Er wordt terstond te koop aangeboden, een goed burgerlijk Woonhuis, met daar achter staande wel ingerigte Leerschouwerij, gelegen binnen de stad Breda, voorzien van nieuwe ZOLDERINGEN, Vijf LOOIKUIPEN en Twee PUITEN, benevens LAFKUIPEN en KALKPUT, en verder van alle gereedschappen tot genoemde affaire benodigd.

Nadere informatie te bekomen bij den Heer G. VAN MERM. Grootte Markt te Breda. Brieven franco.

MAGAZIN VAN FRANSCHE WEDERGOEBEREN
AUX PRIX FIXE
VAN
L. Oberwarth en Co.

GEOCTROUWDE REPRÉSENTANT EN COMMISSIONNAIRE
VAN PARIJS.

Uitgepakt bij den Heer P. WILS in de halve Maan op de Schapenmarkt, met een groot assortiment der nieuwste opregte Franche M.O.D.E.G.O.E.D.E.R.E.N. CHALS, voor het Wintersaizoen, benevens het geachte Publiek, dat zij door een aanvraag, van hunne Chef de Mission verkregen hebben, nog voor eenige dagen den finalen Uitverkoop hier ter Stede voortzetten.

Beurs van Amsterdam.

Heden Zaterdag dag 17 december 4 ure.
W. S. 2 1/2 pCt. 2 1/2. Dito 5 pCt. 101 1/2. Spid. 4 1/2 pCt. 94 1/2. Handelsm. 130 1/2. O. L. 5 pCt. 99 1/2. 2. 4. 19 1/2. 1. Dito Coupon 20 1/2. Fort te L. 2 1/2 pCt. 3 1/2. Guld. Russen 105 1/2. Dito 4 pCt. 88 1/2. Bank. 3 1/2. 2. 100. 16. Peruan 9 1/2.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch